

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/644/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

89/2015. számú (III. 26.)

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2014. július 8-án előterjesztett **panaszt** a 2015. március 26-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2014. október 6-án, a Testület elektronikus panaszbejelentő formanyomtatványának kitöltésével terjesztette elő panaszbeadványát, a vele szemben 2014. október 4-én fogatosított rendőri intézkedéssel szemben.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2014. október 4-én (szombat) este hazafelé tartott a T* utcában, a rendőrség előtti részen lelassított egy rendőrautó és abból, még mozgó állapotban szólt ki a sofőr, hogy álljon meg a panaszos. Ez kb. 20 óra 40 perckor történhetett. Ekkor mindketten kiszálltak a rendőrautóból, majd K. M. kérte a panaszost, hogy igazolja magát. A panaszos ekkor megkérdezte a rendőrt, hogy miért, mi az oka az igazoltatásának. A rendőr erre azt válaszolta, hogy általános ellenőrzés. A panaszos kérdezte, hogy miért pont őt, hiszen más emberek is sétálnak az utcán, ő nem tett semmi különbet (megfázva ment volna haza - hiszen a következő utcában lakik - tehát még csak nem is volt teljesen egészséges). A panaszos ekkor átadta a dokumentumot azért, hogy igazolja magát. A rendőrök nem kérdezték le az adatait a központból. Megkérdezték tőle, hogy van-e nála szűrővágó eszköz, kábítószer;

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

amelyre a panaszos mondta, hogy nincs nála semmi ilyesmi, miért lenne. Amúgy semmi sem volt nála a lakáskulcsán és egy zsírkrétán kívül. Erre a rendőrök arra kérték meg, hogy pakolja ki a zsebeit és forduljon a fal felé. A panaszos szerint a rendőrök ezzel teljesen azt a benyomást keltették, hogy ő bűnt követett el. A panaszos teljesen higgadt, nyugodt hangon közölte a rendőrökkel, hogy ezt nem szeretné az utcán megtenni, mert nem követett el semmi törvénybe ütközőt, nincs nála semmilyen tiltott eszköz, és amire kéri őt a rendőr azt megaláznak, a magánéletébe való beavatkozásnak tartja. A panaszos teljesen nyugodtan mondta, hogy ha a rendőr azt szeretné, akkor vigye be a kapitányságra és ott megmutatja, hogy mi van nála. Erre a rendőr azt mondta a panaszosnak, hogy adja a kezeit oda, megbilincseli. A panaszos ekkor mondta, hogy teljesen felesleges, magától beül a gépjárműbe. A panaszos elmondása szerint az intézkedés egy rendőrséggel szemben történt, így akár oda is besétálhattak volna, hogy ne közterületen pakolja ki a zsebei tartalmát. Ekkor elment mellettük egy autó, amiben a sofőr miközben vezetett telefonált, amelyet lehúzott ablak mellett, jól láthatóan csinált. A panaszos ekkor mondta a rendőrnek, hogy ez egy konkrét szabálysértés, ami előtte történik, miért nem intézkedik és miért a panaszost akarja megbilincselni, aki egyébként nem csinált semmit. A panaszos megkérdezte a rendőrt, hogy milyen törvény alapján intézkedik vele szemben, amelyre a rendőr nem felelt semmit. A panaszos közölte, hogy őt ne bilincselje meg, vagy ellenkező esetben közölje azt, amivel vádolja, vagy azt a jogszabályhelyet, amely alapján személyi szabadságát korlátozza. A rendőr ekkor azt mondta a panaszosnak, hogy pakolja ki a zsebeit és akkor nem fogja megbilincselni. A panaszos erre azt válaszolta, hogy vigye őt be és akkor ott megteszi, de az utcán ő erre nem hajlandó. Ekkor a rendőrök elkezdtek nekinyomni a falnak és hátracsavarták a kezeit. A panaszos ekkor felteszi a kérdést, hogy ezt vajon a törvény engedélyezi-e. A panaszos elmondta, hogy teljesen békésen, megfázva, tehát gyengén, 100 %-osan együttműködve beült a rendőrautóba. Elkezdett segítségért kiabálni, hiszen megijedt attól, ami vele történt, gondolta, hogy a rendőrség épületéből kijönnek a rendőrök és majd segítenek neki. A jelenetet egyébként – állítása szerint – egy ember biztosan felvette a telefonjával, mert a panaszos látta, hogy kameráz ez az ember. Az intézkedést többen végig nézték, akik kijöttek a közeli helyekről, utcáról. A panaszos kéri a Testület segítségét, sőt elmondta, hogy ki fogja plakátolni az egészet, hiszen biztos van egy szemtanú, aki tanúsítani tudja az általa elmondottak valóságtartalmát. A panaszos ekkor feltette a kezét, hogy nehogyan ellenállást tanúsítson, kérte, hogy segítsenek, hiszen nem csinált semmit, ne bilincseljék meg, nem értette miért csinálják ezt vele. A panaszos elmondása szerint sok rendőr jött ki, akikről azt hitte, hogy végre a segítségére lesznek, de tőle semmit sem kérdeztek. A panaszos elmondta, hogy amikor hátracsavarták a kezét és a gépjárműbe ültették, akkor megüthették. A kocsiban K. M. valamit említett a tomfájáról, valószínűleg ő üthette meg a panaszost. A panaszos elmondta, hogy vasárnap reggelre kb. 4 centiméter hosszú és 1,5 centiméter széles dudor volt a homloka baloldalán, hosszanti irányban, ami hétfőn délelőtt is fájt neki. A panaszos nem érti, hogy miért üt meg a rendőr egy békés, semmilyen törvény ellen nem vétett embert. A panaszos kérte a gépjárműből az őt telefonon felvevő személyt, hogy menjen oda és segítsen neki, tanúskodjon mellette, hiszen semmit nem csinált, jogtalanul tartják fogva. Az egyik rendőr, aki kijött mondta, hogy ők majd elkérik a panaszos adatait. A kocsiban hátrabilincselte kézzel megkérdezte a panaszos, hogy mivel gyanúsítják vagy vádolják és miért korlátozzák személyi szabadságában. A rendőr azt válaszolta, hogy azért, mert nem működött együtt. A panaszos erre azt válaszolta, hogy be akart ülni, csak arra kérte ne bilincselje meg, mert szabad ember és nem követett el semmit. Tehát a panaszos csak és kizárólag a bilincselés ténye ellen tiltakozott. A panaszos elmondta, hogy talán azért, mert az utcán nem pakolta ki a zsebeit azért talán le kell ütni őt és meg kell bilincselni?! Az autóban semmit nem mondtak neki, hogy mennyi ideig lesz, mi lesz, mik a rá vonatkozó jogok. Eléggé ijesztő volt, hiszen semmit sem csinált és úgy kezelték, mint minimum egy gyilkost. A panaszos félt, mert tudta, hogy

ami történik törvényellenes, és nem tudta, hogy mi fog történni. Az egész nagyon ijesztő volt. A panaszos kérte bent, hogy vegyék le a bilincset, miután ellenőrizték az adatait és kiürítették a zsebeit. Tehát kb. 20 óra 55 percre meg volt a lekérdezés, ellenőrzés. A panaszos mondta, hogy ártatlan, vegyék le róla a bilincset, vagy közöljék vele, hogy miért tartják fogva, mi a bilincshasználat oka, hogy ha már tudják, hogy kicsoda és hogy nem csinált semmit. A rendőrök nem válaszoltak semmit, csak hogy várják a parancsnokot. A panaszos ekkor közölte velük, hogy panaszt fog tenni, amire azt mondta, hogy „tudod hányan akarták már kirúgatni?!”. Emellett azt felelték, hogy nyugodjon már le, mert megy a fogdába 8 órára. A panaszos továbbra is megbilincselve ült, végig nyugodt hangnemben kérdezte, hogy miért van megbilincselve. A bilincs 23 óra 55 percig volt rajta. Amikor levették róla a bilincseket, akkor aláírtak vele két darab, egyoldalas lapot, hogy 20 óra 45 perc és 23 óra 55 percig volt fogva tartva és, hogy ezalatt az idő alatt keletkezett-e sérülése, vagy panasza. Ebből a panaszos kapott egy példányt. A panaszos elmondta, hogy ekkor még nem érezte, hogy egy púp van a homlokán, mert meg volt bilincselve. A rendőrök nem közöltek vele semmilyen információt, hogy mi lesz, vagy mit kell tudnia. Kérte, hogy adják meg a nevüket és azonosítószámukat, amelyet A. G. megadott neki. A panaszos kért tollat, de azt nem adták neki, viccelődtek rajta, hogy nem tud megjegyezni 5 számjegyet. A panaszos megjegyezte, hogy számtalan megalázó beszólást tettek neki az éjszaka folyamán a rendőrök. Betegen, ijedten és a törvény szerint ez teszi/tenné ellenőrizhetővé a rendőrt. A panaszos nem érti, hogy miért titkolja a számokat, hogy ha ő tudja a panaszos adatait. Tehát a panaszos nem kapott tollat, a zsírkrétája segítségével írta le a számokat. A másik rendőr bement egy helyiségbe. Az előző rendőr és a felettese mondták, hogy menjen, hiszen vége az ügyének. A panaszos közölte, hogy törvényes joga megtudni a vele szemben intézkedő rendőrök nevét és számát és szeretné megtudni a társa számát is. Ezt legalább tízszer, hússzor elismételte, mire nagy nehezen beszólt a felettes, hogy M. gyere már ki. M. kijött, beállt megfélemlítő testtartással a panaszossal szemben és kérdezte, hogy „Mi van?!”. A panaszos elmondta, hogy eddig nem ilyen volt a rendőr, nem így beszélt, nem ilyen testtartásban állt. A felettese ekkor mondta neki, hogy mondd meg a neved és a számod. Úgy elhadarta a számát, hogy le se tudta írni a panaszos és csak annyira emlékezett, hogy „06”. Úgy tessékelt ki az utcára, hogy ketten mentek a panaszos mögött. A panaszos mindvégig mondta a rendőrnek, hogy miért nem mondja meg a számát, nem tudta leírni, erre csak annyit mondtak a panaszosnak, hogy „elmondta, a te dolgod, hogy nem írtad le” és emellett azt is mondták, hogy „ott voltál három órán keresztül”. A panaszos erre mondta, hogy meg volt bilincselve, különben is kötelessége megmondani. A panaszos semmilyen felvilágosítást nem kapott, az ügyeletes tiszt sem segített neki. A panaszos megkérdezte, hogy milyen eljárás ez, hogy még tollat sem adnak neki és hogy kb. úgy kezelik, mint egy gyilkost. A panaszos másnap reggel vette észre, hogy a lap tetején van egy ötös szám, a másikkoldalon pedig egy hatos szám, tehát a panaszos egy hat oldalas dokumentum 5. és 6. oldalát kapta meg. Nem érti miért nem mondta meg a számát, miért volt három órán keresztül megbilincselve, ha teljesen együttműködő volt és törvényellenes vagy megbotrántoztató magatartást nem követett el. Az is érdekes szerinte, hogy lehet az, hogy több órán keresztül tart leírni, hogy megtagadta a panaszos a ruházatátvizsgálás végrehajtását közterületen, megalázónak tartva és megkérte vigye be őt a kapitányságra, ahol minden további nélkül kipakolja zsebeit. A panaszos erre tekintettel szeretné a Testület segítségét kérni.

Utóiratként a panaszos közölte, hogy amikor levették róla a bilincset, pont akkor ment be egy nő sírva, hogy kirabolták, elvitték mindenét. Ezzel kapcsolatban a panaszos kifejezte, hogy mi történt volna, hogy ha egy szabad ember jogtalan fogva tartása helyett kint vannak. Emellett megjegyezte, hogy bevitték egy ittas vezetőt is, megbilincselve. Tehát véleménye szerint egy konkrét szabálysértőt nem bilincselnek meg, míg egy szabad embert pedig igen, azért mert az

utcán nem hajlandó a személyes holmiját mások szeme láttára megmutatni. Mindez egy rendőrséggel szemben, ahová nyugodtan besétálhattak volna, ott mindent megmutatott volna a panaszos. Elmondta, hogy éjjélkor, betegen kellett hazagyalogolnia, mert már semmi nem járt. Nem tudott elaludni, sírógörcs jött rá. Vasárnap fejfájásra, szédülésre és hányingerre ébredt, ami hétfőn is tartott. Vasárnap elment röntgenre, amely során komolyan sérülést nem állapítottak meg. A hányinger, szédülés, homlok- és tarkófájdalom megmaradt. A panaszos elmondta, hogy 10 éve nem ivott alkoholt, nem dohányzik, nem drogozik, nem eszik húst. Nem tanúsított erőszakos magatartást, nem követett el semmit, együttműködött, akkor miért is kellett megbilincselni? Elmondta, hogy a csuklója még mindig érzékeny. Amikor a kórházban rendőröket látott elfogta őt a félelem és a sírhatnék. A panaszos elmondta, hogy nem érzi jól magát és nemcsak a fejfájás miatt, de a szíve is, mintha félne. Nem érti, hogy miért csinálták ezt vele, mi volt az értelme?

2) A panaszos mellékelte a 2014. október 5-én kelt ambuláns lapot, amely szerint a diagnózis a fej k. m. n. részének zúzódása, testi erővel elkövetett testi sértés, a mellkas zúzódása.

Az elvégzett vizsgálat megállapította, hogy kóros eltérés nincs a mellkasi szerveken, a koponya felvételen törés nem látható.

Az anamnézis szerint a panaszos saját lábán érkezett a vizsgálatra és elmondása szerint október 4-én este rendőrök bántalmazták az utcán, igazoltatást követően. Feje, mellkasa sérült. Eszméletvesztése nem volt. Enyhe szédülésre panaszodik, egyéb panaszt nem említ.

A státusz szerint tudata tiszta, a koponya alakilag ép, a homloka baloldalán borsószemnyi duzzanat, felette, valamint a tarkója felett nyomásérzékenység tapasztalható. A bőr ép. A gerinc felett direkt nyomásérzékenység nincs. A mellkas stabil, szimmetrikus. Hasa puha, betapintható. A medence stabil, csípőtáji mozgások megtartottak. A végtagok alakilag és funkcionálisan is épek. Az idegrendszer vonatkozásában nem észlelhető neurológiai góctünet, a tarkó szabad, az agyidegek épek.

Az orvosi vélemény szerint nincs egyéb traumatológiai teendő, javasolt az otthoni pihenés, bő folyadékfogyasztás.

3) A panaszos csatolta beadványához az előállítás időtartamáról szóló igazolást, amely szerint a * kerületi Rendőrkapitányság épületében 2014. október 4-én 20 óra 45 perctől 23 óra 55 percig volt előállítva, amely időtartam alatt sérülése nem keletkezett, a bilincselés ellen pedig panasszal élt.

A panaszos az igazolást aláírta és abból egy példányt (aláírásával hitelesítetten) átvett.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) A Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) Hivatalának vezetője 2014. november 5-én arról adott tájékoztatást, hogy a panaszos beadványát megküldték a Központi Nyomozó Főügyészség Budapesti Regionális Osztály vezetőjének a Büntetőeljárásról szóló

1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 470. § c) pontja alapján, hiszen a panaszos a beadványában rendőri bántalmazást is sérelmez.

Emellett megállapítást nyert, hogy a sérelmezett, 2014. október 4-én fogatosított rendőri intézkedést a Készenléti Rendőrség (továbbiakban: KR) beosztottai fogatosították, ezért a megkeresését továbbították a KR parancsnoknak is.

2) A * kerületi Rendőrkapitányság vezetője 2014. október 27-ei átiratában arról tájékoztatta a Testületet, hogy a zavartan viselkedő panaszost a fentebb meghatározott napon, 20 óra 45 perckor a KR, Rendészeti Igazgatóság, Bevetési Főosztály I., VI. Bevetési Osztály, II. Alosztály állományába tartozó A. G. r. ftörm. és K. M. r. törm. vonta intézkedés alá.

Az intézkedés során a panaszost a BRFK * kerületi Rendőrkapitányságra állították elő. A panaszost nem helyezték el az előállító egységben, az őrzéséről a rendőrség tagjai gondoskodtak. A szolgálatban lévő készenléti csoportvezetőnek a panaszos, a rendőri intézkedéssel, fogva tartással, bántalmazással, vagy megalázó, lekezelő bánásmóddal kapcsolatosan nem tett panaszt, segítséget nem kért.

Tekintettel a szervek mellérendeltségi viszonyára – bár az intézkedés Budapest * kerületében történt – a rendőri intézkedés jog- és szakszerűségének kivizsgálására és a feltett kérdések megválaszolására előljárójuk jogosult.

A * kerület területén működő térfigyelő kamerarendszert a F* Közterület-felügyelet üzemelteti. A rendőri megkeresésre kapott válasz alapján megállapítható, hogy a szerveren tárolt felvételeket a számítógépes rendszer hét napig őrzi meg, majd automatikusan törli, ezért a felvétel a rendőri intézkedésről nem található.

3) A * kerületi Rendőrkapitányság vezetője 2014. november 11-én kelt átiratával egészítette ki az előző pontban közölteket azzal, hogy a panaszos őrzését az intézkedő járőr hajtotta végre, a panaszos adatainak ellenőrzéséig. Az intézkedés körülményeiről, köztük a szabadon bocsátás időpontjáról Sz. B. r. fhdgy. a KR VI/2 alosztályvezetője, a kivizsgálást is végrehajtó parancsnok tud releváns információt szolgáltatni.

A panaszos a készenléti csoportvezetőnek, illetve más BRFK * kerületi Rendőrkapitányság állományába tartozó beosztottnak nem jelezte, hogy beteg és kéri, hogy szállítsák haza. Ezt a korábbiakban megfelelően, emberiességi okból megtették volna, annak ellenére, hogy a panaszos lakcíme mindösszesen 1, 2 km-re van a kapitányságtól.

4) Az előállítás végrehajtásáról/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszossal szemben a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés 1) pontja alapján igazoltatást, Rtv. 31. § (1) bekezdés szerinti átvizsgálást és az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján előállítást hajtottak végre. Az intézkedés során a panaszossal szemben, az Rtv. 48. § b) pont alapján bilincset és az Rtv. 47. § alapján testi kényszert alkalmaztak. A kényszerítő eszköz alkalmazását figyelmeztetést előzte meg. A bilincset 20 óra 45 perctől 0 óra 0 percre alkalmazták. A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pontja szerint a panaszos kezeit hátrabilincseltek. A rendőri intézkedés során sérülés nem keletkezett. A kényszerítő eszköz és/vagy intézkedés alkalmazása során

anyagi kár nem keletkezett. A panaszos az Rtv. 18. § alapján nem kérte hozzátartozója/képviselője értesítését.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid elírása szerint A. G. r. ftörm. 2014. október 4-én 19 órától október 5-én 9 óráig közterületi gépkocsizó járőrszolgálatot látott el a BRFK Közrendvédelmi Főosztály, Gépkocsizó és Járőrszolgálati Osztály alárendeltségében, a BRFK * kerületi Rendőrkapitányság illetékességi területén a 01000/24251-1/2014. ált., valamint a 01000/24253-1/2014. ált. járőr útirányterv alapján a KR VI/2 alosztály állományából két fővel.

A szolgálata teljesítése során 2014. október 4-én, 20 óra 45 perckor a Budapest, * kerület T* utca 27. szám előtt igazolásra szólította fel a panaszost, mivel a rendőri jelenletet észlve zavartan viselkedett, és személyazonosságát állandó tartózkodási engedéllyel, csak többszöri felszólítás után igazolta. Az igazoltatás során a panaszos arról tájékoztatta A. G. r. ftörm-t, hogy „miért nem azzal foglalkoztok, aki most ment el itt autóval, mert bűncselekményt követett el, telefonált vezetés közben, ne velem foglalkozzanak, hagyjon békén!”.

Az intézkedés során a panaszossal közölte, hogy rajta ruházat átvizsgálást fog végrehajtani, amelynek nem volt hajlandó alávetni magát, elmondta, hogy „öt biztos, hogy nem fogjuk átnézni”, ezért többször felszólította a panaszost a rendőr a „Törvény nevében!” szavak előrebocsátásával, amelyekre szintén csak azt mondta, hogy „nem érdekli, nem nézhetik át a ruházatát akkor sem, akkor állítsák elő”.

Ekkor A. G. r. ftörm. tájékoztatta a panaszost, hogy mivel nem hajlandó alávetni magát a jogszerű rendőri intézkedésnek, ezért szabálysértést követett el, fejezze be jogsértő cselekményét, vesse alá magát az intézkedésnek, azonban a panaszos többszöri felszólítás ellenére sem volt hajlandó alávetni magát az intézkedésnek. Ekkor tájékoztatta őt a rendőr, hogy a fentiek alapján szabálysértés továbbfolytatása miatt elő fogja őt állítani a BRFK * kerületi Rendőrkapitányságra, valamint, hogy vele szemben kényszerítő eszközt, bilincset fog alkalmazni a rendőr, amelynek hatására a panaszos a kezeit felemelte és azt kiabálta, hogy „nem fogtok megbilincselni, engedjete el, segítség, meg akarnak bilincselni!”. Ekkor A. G. r. ftörm. felszólította a panaszost, hogy legyen együttműködő, adja oda a kezeit, mert ha nem lesz együttműködő, akkor testi kényszert kell alkalmaznia vele szemben. A panaszos azonban továbbra is csak kiabált, őrjöngött, kezeit megfeszítette, illetve ellenállást tanúsított, ezért vele szemben testi kényszert alkalmaztak a rendőrök, amely során bal, illetve jobb karját K. M. r. törm. hátracsavarta, majd hátra helyzetben A. G. r. ftörm. bilincset alkalmazott. Ezután tájékoztatták a panaszost a jogairól, valamint panasztételi lehetőségeiről, amelyet tudomásul vett, majd a fentiek miatt előállították a * kerületi Rendőrkapitányságra.

Az intézkedés során a panaszossal szemben testi kényszert, valamint bilincset kezei hátrabilincselésével, támadásának megakadályozása érdekében alkalmaztak.

A panaszos a szabálysértés tényét nem ismerte el, a szabálysértési nyilatkozat kitöltésére nem volt hajlandó. A panaszossal szemben, ezért a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdésébe ütköző szabálysértés elkövetése miatt szabálysértési feljelentéssel kíván élni A. G. r. ftörm.

A panaszosnak az Rtv. 33. § (4) bekezdés szerint kiadták az előállítás idejéről szóló igazolást és az előállítás okáról szóló tájékoztatót.

Az előállítás oka 2014. október 4-én 24 órakor szűnt meg, amikor a panaszost sérülésmentesen szabadon bocsátották.

4) Az előállítás végrehajtásáról/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás a panaszossal szemben, az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pontja szerint végrehajtott igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerinti átvizsgálást, az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulat alapján fogatosított előállítást, valamint az Rtv. 47. § szerint alkalmazott testi kényszert és az Rtv. 48. § b) pont szerint igénybe vett bilincset jog-és szakszerűnek ítélte meg, valamint a fentebb meghatározott intézkedések megfeleltek az Rtv. 15. §-ában foglalt követelményeknek, így azok arányosak is voltak.

5) A KR parancsnoka 2014. november 28-án készítette el a sérelmezett rendőri intézkedés kapcsán az átíratát, amelyben az alábbiakról tájékoztatta a Testületet.

A panaszossal szemben a KR Rendészeti Igazgatóság, Bevetési Főosztály I., VI. Bevetési Osztály járőrei (A. G. r. ftörm. és K. M. r. törm.) intézkedtek. Az intézkedő rendőrök 2014. október 4-én 19 órától, október 5-én 9 óráig gépkocsizó járőrszolgálatot láttak el a BRFK alárendeltségében.

A panaszost a fenti napon a Budapest, * kerület, T* utca 27. szám előtt vonták intézkedés alá, mivel a rendőröket meglátva hirtelen megfordult, a földet bámulta, majd gyors léptekkel távolodni kezdett a rendőrautótól, jól láthatóan zavartan viselkedett. Az igazoltatásra az Rtv. 29. § (1) bekezdése biztosított jogalapot. A panaszos azon állítása, hogy az igazoltatás okaként „általános ellenőrzést” jelöltek meg a rendőrök nem fedi a valóságot. Az intézkedés megkezdésekor az igazoltató rendőrök az Rtv. 20. § (2) bekezdésben előírtaknak megfelelően kezdték meg az intézkedést; közölték a panaszossal, hogy bűnmegelőzési cézzattal vonták intézkedés alá.

A ruházatátvizsgálást a panaszos zavart, feldúlt és agresszív magatartása és esetlegesen nála lévő, közbiztonságra különösen veszélyes eszközök, tárgyak támadásra való felhasználásának megakadályozása, valamint kábítószer-fogyasztásra utaló, zavaros viselkedése indokolta, amelyet az Rtv. 29. § (6) bekezdése alapján fogatosítottak. Az intézkedő rendőrök nem észlelték, hogy az intézkedésről kamerafelvételt készített volna bárki is, továbbá báméskodókról sem tudtak nyilatkozni.

A panaszos az intézkedés során tanúsított magatartásával elkövette a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdés szerinti jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést. A panaszos szabálysértés tovább folytatását követte el, ezért vele szemben személyi szabadság korlátozásának keretében az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont első fordulata alapján előállítást fogatosítottak a rendőrök; valamint a panaszos, mint előállított személy támadásának megakadályozása céljából az Rtv. 48. § b) pontja alapján bilincset alkalmaztak. A panaszos az intézkedés ideje alatt agresszív magatartást tanúsított, nem tett eleget a rendőri felszólításoknak, a kényszerítő eszköz felhelyezésével szemben is ellenállt oly módon, hogy kezeit a magasba emelte, továbbá kiabálni kezdett, ezért vele szemben az Rtv. 47. § alapján testi kényszert alkalmaztak a rendőrök. A bilincs alkalmazása az Rtv. 48. § b) pontja alapján, a Szolgálati Szabályzat 41. § (6) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint a rendszeresített bilincs felhelyezésével a panaszos kezeinek hátra helyzetbe való rögzítésével történt. A kényszerítő eszköz alkalmazására előzetes figyelmeztetés az Rtv. 61. § (1) bekezdés figyelembe vételével

és a Szolgálati Szabályzat 39. § (3) bekezdés a) és b) pontjai és az 5. § (3) bekezdése szerint megtörtént. Az együttműködésre és a szabálysértés abbahagyására történő felszólítások több alkalommal megtörténtek, de a panaszos a figyelmeztetéseknek és a felszólításoknak nem volt hajlandó eleget tenni. A BRFK * kerületi Rendőrkapitányságra történt előállítás követően a ruházátvizsgálás után a panaszoson a bilincset az intézkedő rendőrök előre helyzetben rögzítették, mivel a panaszos ellenállása megtört, és az arányosság követelményét figyelembe véve ezt tartották célszerűnek. A bilincs további alkalmazása azért volt indokolt, mivel a panaszos többször kijelentette, hogy el fog menni a kapitányságról, nem várja meg az eljárás végét.

A panaszos egyáltalán nem működött közre az intézkedő rendőrökkel, ezt többször el is mondta. Az intézkedés ideje alatt végig agresszíven viselkedett, a rendőri felszólításoknak nem tett eleget. Az előállítás, valamint a bilincselés végrehajtásához az intézkedő rendőrök nem kaptak segítséget egy rendőri egységtől sem. A bilincs alkalmazására 2014. október 4-én 20 óra 45 perctől 24 óráig került sor.

A panaszos az intézkedés során tanúsított magatartásával elkövette a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdésében leírt jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést. Mivel fenti szabálysértés továbbfolytatását követte el, ezért vele szemben az intézkedő rendőrök személyi szabadság korlátozásának keretében az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján előállítást fogatosítottak. Az előállítás 2014. október 4-én 20 óra 45 perctől 24 óráig tartott.

A panaszossal szemben a jogszabályok által adott felhatalmazás alapján az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdéseiben írtaknak megfelelően az arányosság figyelembevételével alkalmaztak testi kényszert, valamint bilincset az intézkedő rendőrök. A jogszabályok által adott felhatalmazáson túli erőszakot nem alkalmaztak a rendőrök. Az intézkedés során a panaszos nem jelezte, hogy megsérült volna, látható sérülései nem keletkeztek.

A panaszossal az intézkedés teljes ideje alatt nyugodt, azonban határozott hangnemben beszéltek az intézkedő rendőrök. Az intézkedésüket az Rtv. 20. § (2) bekezdésében, valamint a Szolgálati Szabályzat 5. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően hajtották végre.

A panaszos 2014. október 4-én, 24 órakor hagyta el a kapitányság épületét. Nem jelezte a rendőrök felé, hogy ő beteg és ezért nehezebbre esik hazamenni, ezzel kapcsolatban nem kért segítséget. A BRFK * kerületi Rendőrkapitányság és a panaszos lakcíme közötti távolság kb. 800 méter.

6) A. G. r. ftörm. és K. M. r. törm. 2014. november 16-án készítette el a sérelmezett intézkedésről rendőri jelentését, amelyből az alábbiak állapíthatók meg.

A rendőrök elmondták, hogy a panaszossal szembeni fellépésüket az Rtv. 29. § (1) bekezdése, illetve a Szolgálati Szabályzat 5. § (1) bekezdésében leírtak szerint és a bennük foglaltak alapján, azok teljesítésével és betartásával hajtották végre. A panaszos az intézkedést megelőzően a rendőrautót meglátva elfordult és gyors léptekkel távolodni kezdett, folyamatosan a földet bámulta.

A rendőri intézkedés jogalapját és célját az Rtv. 29. § (1) bekezdése adta. A panaszossal közölték, hogy vele szemben bűnmegelőzési céllal kezdik meg az intézkedést, amelyet a

fentebb már többször meghatározott helyen kezdték meg, az utcán. A ruházatátvizsgálásra a panaszos zavart, feldúlt és agresszív magatartása és az esetlegesen nála lévő eszközök, tárgyak támadásra való felhasználásának megakadályozása, valamint kábítószer fogyasztásra utaló viselkedése és magatartás-zavaros viselkedése indokolta, amelyet az Rtv. 29. § (6) bekezdése alapján foganatosítottak. A rendőri intézkedésről kamerafelvétel a rendőrök tudomása szerint nem készült, arról senki nem készített felvételt, az intézkedés közvetlen környezetében ilyen felvételt készítő személy nem tartózkodott.

A panaszos az intézkedés során tanúsított magatartásával megvalósította a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdésben leírt jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést. Mivel a panaszos a fenti szabálysértés továbbfolytatását követte el, ezért vele szemben személyi szabadság korlátozásának keretében az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulója alapján előállítást foganatosítottak és az előállítás biztonságos végrehajtása céljából az Rtv. 48. § b) pontja alapján bilincset, mint kényszerítő eszközt alkalmaztak. A bilincselés végrehajtása során a panaszos nem volt együttműködő, passzív magatartása miatt az Rtv. 47. § alapján testi kényszert alkalmaztak. A bilincs alkalmazása az Rtv. 48. § b) pontja alapján, valamint a Szolgálati Szabályzat 41. § (6) bekezdés a) pont aa) alpont szerint a rendszeresített bilincs felhelyezésével a panaszos kezeinek hátra helyzetbe való rögzítésével történt meg. A kényszerítő eszköz alkalmazására előzetes figyelmeztetés megtörtént, amelyet az Rtv. 61. § (1) bekezdés és a Szolgálati Szabályzat 39. § (3) bekezdés a) és b) pontja, valamint az 5. § (3) bekezdés figyelembevételével valósult meg. Az együttműködésre és a szabálysértés abbahagyására történő felszólítások több alkalommal megtörténtek, de a panaszos a figyelmeztetéseknek és a felszólításoknak nem volt hajlandó eleget tenni.

A panaszos a rendőri intézkedés megkezdésekor erősen feldúlt állapotban volt, agresszíven fellépve, kiabálva reagált a rendőri fellépésre. Az intézkedés megkezdésekor tett közlések megtörténtét, amelyet az Rtv. 20. § (2) bekezdése alapján és a Szolgálati Szabályzat 5. § (1) bekezdés szerint tettek meg a rendőrök, a panaszos figyelemmel kísérte, azok közlése során összefüggéstelen, az intézkedéshez nem tartozó dolgokat kiabált. Az együttműködésre és a szabálysértés abbahagyására történő felszólítások több alkalommal megtörténtek, de a panaszos a figyelmeztetéseknek és felszólításoknak nem volt hajlandó eleget tenni, részéről higgadt, nyugodt magatartás, vagy a rendőrök irányába tett az együttműködésre vonatkozó közlés nem hangzott el. A rendőri intézkedés során a panaszossal a rendőrök kulturált, európai viselkedés szabályainak megfelelően tisztelettudó, nyugodt, ugyanakkor határozott hangnemben kommunikáltak. A panaszos megbilincselésekor tanúsított indulatos és passzív magatartásra tekintettel az intézkedés eredményes és biztonságos lefolytatásához rendőri segítséget ajánlottak fel a BRFK Akció Osztály beosztottjai, akiknek a segítségét nem vették igénybe a panaszossal szemben intézkedő rendőrök. A két rendőr segítségére érkező kollégák pontos számát és azok azonosító adat nem tudja megmondani. A bilincset 20 óra 45 perctől 24 óráig alkalmazták. A BRFK * kerület Rendőrkapitányságra történt előállítást követően a ruházatátvizsgálás után, a panaszos kezeit hátra helyzetből előre bilincseltek. A bilincs a kapitányságon továbbra is a panaszoson maradt azért, mert a panaszos kijelentette, hogy a kapitányság épületéből elmegy, nem fogja megvárni a szükséges iratok elkészültét.

A panaszos intézkedés során tanúsított magatartásával megvalósította a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdésében leírt, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést. Mivel a fenti szabálysértés tovább folytatását követte el, ezért vele szemben személyi szabadság korlátozásának keretében az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulója alapján előállítást foganatosítottak. Az előállítás 2014. október 4-én 20 óra 45 perc és 24 óra között történt.

A panaszossal szemben az intézkedés során, a jogszabályi felhatalmazás alapján alkalmazható kényszerítő eszközöket alkalmazták a rendőrök, őt semmilyen formában nem bántalmazták, sérülése, anyagi kára az intézkedés során nem keletkezett. Az Rtv. 2. § (1) bekezdésében megfogalmazottaknak maradéktalanul eleget téve, tiszteletben tartották az emberi méltóságot, vele szemben részrehajlás nélkül, a vonatkozó szabályozóknak eleget téve intézkedtek a rendőrök.

Az intézkedés során a panaszossal a kulturált európai viselkedés szabályainak megfelelően, tisztelettudó, nyugodt, ugyanakkor határozott hangnemben beszéltek a rendőrök, a rendőri fellépést az Rtv. 20. § (2) bekezdése alapján, a Szolgálati Szabályzat 5. § (1) bekezdés szerint tették meg, az intézkedést az arányosság és a fokozatosság elveinek szem előtt tartásával hajtották végre. Az intézkedés befejezésekor a panasztételi jog gyakorlására vonatkozó tájékoztatást megtették a panaszosnak, a rendőrök a nevüket és jelvéyszámukat is közölték vele.

A panaszos kb. 2014. október 5-én 0 óra 5 perckor hagyta el a * kerületi Rendőrkapitányság épületét. A panaszos betegségére vonatkozó közlést, vagy utalást nem tett, orvosi ellátást nem igényelt, a hazajutással kapcsolatos nehézségekről nem tájékoztatta a rendőrt, aki megjegyezte, hogy a panaszos kb. 800 méterre lakik a kapitányságtól.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A panaszos sérelmezte a vele szemben kifejtett rendőri intézkedést, hiszen azt nem tudja miért, milyen célból és joggal fogadatosították. Beadványában elmondta, hogy az igazoltatásnak eleget tett, de közterületen nem akarta azt, hogy a rendőrök átvizsgálják a ruházatát. Emiatt őt előállították, megbilincseltek, amely során felhatalmazáson túli erőszakot fejtettek ki a rendőrök; homlokán egy borsónyi nagyságú duzzanat keletkezett, másnapra fejfájásra és hányingerre panaszkodott. A kapitányságra történt előállítása alatt a rendőrök többszöri kérése ellenére nem mutatkoztak be és nem közölték vele azonosító számaikat; sőt az egész intézkedés alatt megalázó módon beszéltek és viselkedtek vele szemben a rendőrök.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz és az abból levezethető testi integritáshoz fűződő alapvető jogát, a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz való jogát, illetve a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát.

1) A Testület a panaszbeadványban foglaltak kapcsán elsőként azt értékelte, hogy valóban keletkezett-e a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége.

A panaszos beadványában előadta, hogy betegen, fáradtan sétált hazafelé, amikor mellé állt egy rendőrautó, lelassított és megállásra szólította őt fel. A panaszos nem értette, hogy miért állítják meg a rendőrök. Ezt követően a rendőrök igazoltatni kezdték a panaszost, amelynek alávetette magát, de azt követően a rendőrök tájékoztatták, hogy vele szemben

ruházatátvizsgálást fognak foganatosítani, amelynek többszöri felszólítás ellenére nem tett eleget, sőt elmondta, hogy elő is állíthatják, de az utcán nem fognak az intézkedésnek eleget tenni. Ezt követően testi kényszer kifejtésével a rendőrök megbilincseltek, majd éjfélig a kapitányságon tartották.

A rendőrség egybehangzóan arról tájékoztatta a Testületet, hogy a gépkocsizó járőrszolgálatot ellátó két rendőr arra lett figyelmes, hogy a panaszos, amikor az utcán sétált, ahogy észrevette a rendőröket zavartan kezdett viselkedni: lehajtotta a fejét, elfordult, és gyorsabban kezdett el lépkedni, mint addig. Tekintettel arra, hogy este volt, a rendőrökben felmerült a gyanú, hogy valami rejtegetnivalója van, vagy akár kábítószerrel befolyásos állapotban van. Erre figyelemmel igazoltatták a panaszost, amely során bár aktív ellenállást nem tanúsított, de verbálisan, felháborodott, feldúlt hangnemben többször kifejezte a rendőri intézkedéssel szembeni nemtetszését. Azonban, amikor a rendőrök ruházatátvizsgálást akartak vele szemben foganatosítani a panaszos kifejezte, hogy annak nem hajlandó eleget tenni, akár elő is állíthatják, nem érdekli, de őt az utcán nem fogják átvizsgálni. A rendőrök többszöri felszólítást és figyelmeztetést követően közölték vele, hogy akkor előállítják, de figyelemmel arra, hogy a panaszos kiabált, zavart volt, össze-vissza beszélt és agresszíven viselkedett, nem akarta magát alávetni a rendőri intézkedésnek, így testi kényszer segítségével, hátra helyzetben megbilincseltek a kezeit. Ennek során a panaszos passzívan ellenállt, kiabált, segítségért kiáltott, megfeszítette kezeit. Ezt követően állították elő a * kerületi Rendőrkapitányságra szabálysértés elkövetése miatt, az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-a szerint a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. Ezt a rendelkezést egészíti ki a Szolgálati Szabályzat 9. § (1) bekezdése, amely szerint a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy - jogszabály által meghatározott esetekben - helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett - ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak - szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

Ahhoz, hogy a Testület az intézkedés megalapozottságáról állást foglaljon, azt kell mérlegelnie, hogy felmerülhetett-e jogellenes cselekmény elkövetésének, a rendőrségi fellépéshez szükséges gyanúja.

A kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e a terhére rótt jogellenes cselekményt, azonban ha – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés

alapként jogellenes cselekmény elkövetésének a gyanújára hivatkozik – nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

A panaszos beadványában arról tájékoztatta a Testületet, hogy vele szemben „általános ellenőrzésként” foganatosítottak rendőri intézkedést, hiszen a helyszínen a rendőrök, kérdésére ezt válaszolták. A rendőrök azonban azt mondták, hogy ilyet nem mondtak a panaszosnak, így rendőri észlelés alapján foganatosítottak vele szemben intézkedést. A rendőrség általános bűnmegelőzési céllal vontatott intézkedés alá a panaszost.

A Testület álláspontja szerint a járőrtevékenységet folytató rendőri észlelés kellő alapot ad arra, hogy az Rtv. 13. §-a alapján intézkedést kezdeményezzenek a panaszossal szemben, hiszen a hivatkozott jogszabály hely a rendőrök számára megadja az intézkedési kötelezettséget veszélyeztető körülmények, cselekmények észlelése esetén. A potenciális veszélyhelyzet kialakulásának az esetleges lehetősége a közbiztonság védelme érdekében megadja a rendőri fellépésre a felhatalmazást, hiszen ennek keretén belül a rendőr a közbiztonság és közrend védelmét veszélyeztető, vagy akár sértő cselekmények kialakulását megakadályozza, ezáltal pedig egyfajta preventív funkciót garantsal a rendőrségnek. Mivel a két rendőr a helyszínen azt érzékeltte, hogy a panaszos zavartan viselkedik, hiszen amikor meglátta a rendőröket elfordult, a földet kezdte el nézni, és meggyorsította a lépteit, ezen körülmények felvethették a rendőrökben a gyanút tekintetben, hogy a panaszosnak akár valamiféle „takargatni valója van”. Így a panaszossal szembeni intézkedési kötelezettséget a helyszínen észlelték keletkeztették, amelyek vonatkozásában, a Testület véleménye szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga annak kapcsán, hogy őt a rendőrség intézkedés alá vontatott.

A fentiekben kifejtettek alapján a Testület megítélése szerint a helyszíni észlelés a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, így álláspontja szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga.

2) A Testület ezt követően a panaszos előállítását vizsgálta meg.

a) A jogalap vonatkozásában a Testület az alábbi álláspontra helyezkedett.

A panaszos beadványában előadta, hogy nem kívánt eleget tenni a ruházatátvizsgálásnak, amelynek többször is hangot adott: azt mondta a rendőröknek, hogy nem fogják az utcán átvizsgálni a ruházatát, annak érdekében szívesen befárad a kapitányságra, nyugodtan előállíthatják. A panaszos elmondta, hogy többször felszólították a rendőrök arra, hogy vesse alá magát a ruházatátvizsgálásnak, de annak mind szóban, mind pedig tettben kifejezte ellenállását. Így a rendőrök testi kényszer segítségével hátra helyzetben megbilincseltek a kezeit, majd előállították a rendőrkapitányságra, ahol egészen éjfélig tartózkodott.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszos folyamatos ellenálló, agresszív, zavart magatartásával többször kifejezte mind cselekvésében, mind pedig szóban, hogy nem hajlandó alávetni magát a ruházatátvizsgálásnak, ennek kapcsán azt is mondta a rendőröknek, hogy nyugodtan előállíthatják. A rendőrök többször felszólították és figyelmeztették, hogy vesse alá magát az intézkedésnek, különben elő fogják állítani. A panaszos továbbra is

makacsul viselkedett, nem vetette alá magát az intézkedésnek, így tájékoztatták a rendőrök, hogy elő fogják állítani a panaszost a kapitányságra, hiszen magatartásával megvalósította a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdésbe ütköző, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést. A panaszos ezután is ellenállt, majd testi kényszer alkalmazásával hátra helyzetben megbilincseltek a kezeit és az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján előállították a kapitányságra.

A rendőrség a panaszos előállításának jogalapjaként az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontot jelölte meg. A panaszos cselekményével megvalósította a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdésben foglaltakat, így 2014. október 4-én 20 óra 45 perctől 24 óráig előállították a BRFK * kerületi Rendőrkapitányságra. A rendőrség, mint szabálysértési hatóság a panaszos előállítása jogalapjaként megjelölt szabálysértés miatt szabálysértési feljelentéssel élt.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata értelmében a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbagyásra irányuló felszólítás után is továbbfolytatja.

A rendőrség szerint a panaszos a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő szabálysértést követte el cselekményével. A hivatkozott jogszabályhely szerint, aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el.

A Testület ezen a ponton utal töretlen gyakorlatára, amely szerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szabálysértés gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

A Testület az eset kapcsán utal az Rtv. 19. § -ára is, amely a következőként rendelkezik.

„(1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek — ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik — mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

(2) A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”

A Testület a megjelölt előállítási okra figyelemmel tehát először azt vizsgálta, hogy a konkrét helyzetben felmerült-e a szabálysértés elkövetésének és a továbbfolytatásának olyan szintű gyanúja, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

Utal továbbá a Testület az Rtv. 13. §-ának már fentebb hivatkozott rendelkezéseire is.

Az előállítás jogalapja szempontjából a Testület visszautal saját gyakorlatára, hiszen a kérdés megítélése kapcsán figyelemmel volt a 125/2014. (VI. 12.) számú állásfoglalásában kialakítottakra. Jelen ügyben az ott kimondottak érvényesek, de pár momentumot különösen fontosnak ítélt meg a Testület a jogi helyzet megítélése kapcsán, így az állásfoglalásban ezeket emelte ki.

Jelen esetben a panaszos és a rendőrség által előadottak megegyeznek, hiszen a panaszos többször is tevőlegesen és szóban is kifejezte, hogy nem hajlandó eleget tenni a rendőri felszólításnak, nem fogja magát alávetni a ruházátvizsgálásnak, felőle akár elő is állíthatják. A panaszos is elmondta, hogy a rendőrök többször felszólították, hogy vesse alá magát az intézkedésnek, de annak nem tett eleget. Mivel a panaszos nem vetette alá magát a jogszerű rendőri intézkedésnek (hiszen a Testület jelen fejezet 1) alpontjában kifejtette, hogy jogszerűen, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vonta a rendőrség intézkedés alá a panaszost) ezáltal magatartása felvethette a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdésébe ütköző szabálysértés elkövetését. Ezt követően pedig, mivel többszöri felszólítás ellenére is folytatta a szabálysértő magatartását, így a rendőrség számára megnyílt az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata az alkalmazási lehetősége, így erre tekintettel a rendőrök a helyszínen tapasztalok alapján a panaszos előállítása mellett döntöttek.

Tekintettel arra, hogy a jogszerű rendőri intézkedéssel szemben a panaszos ellenállt, amelynek hangot is adott és beadványában is ezt leírta, így megnyílt a személyi szabadságának korlátozásnak a joga az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján. Mivel a panaszos magatartása alkalmas volt a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdésében meghatározott szabálysértés megvalósítására, amelyet rendőri felszólítás ellenére továbbfolytatott, így a Testület véleménye szerint a rendőrség kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában foganatosította a panaszos előállítását, így erre tekintettel az előállítás jogalapja kapcsán nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga.

A panaszos ellenállása a rendőri jelentésekből és a panaszbeadványból is kitűnik, így ez alapján a panaszos nem tett eleget a rendőri felszólításnak, ezáltal megszegte az Rtv. 19. §-ban meghatározott kötelezettségét. Ez a tény pedig megnyitotta annak a lehetőségét, hogy vele szemben a rendőr az Rtv-ben meghatározott intézkedéseket, közöttük akár szükség esetén az előállítást alkalmazza. Továbbá felvetette annak a gyanúját, hogy a panaszos a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését követi el, ami az Rtv. 13. §-ra figyelemmel megteremtette a rendőröknek a panaszossal szembeni intézkedési kötelezettségét.

A fentiekre tekintettel a Testület megállapította, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pont I. fordulata megfelelő jogalapot biztosított a panaszos előállításához, ezért a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga az intézkedés jogalapját tekintve nem sérült.

b) Mivel a Testület az előállítás jogalapját megfelelőnek találta, a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az intézkedés megfelelt-e az arányosság követelményének. Az Rtv. 15. §-a szerint ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdése funkcióját tekintve a rendőri mérlegelésnek ad teret. A bekezdés imént idézett f) pont I. fordulata lehetőséget biztosít az intézkedő rendőr számára az előállítás foganatosítására, ugyanakkor – ellentétben az ugyanezen szakasz (1) bekezdésében felsorolt esetekkel – nem teszi azt kötelezővé. Azonban a mérlegelés lehetősége sem korlátlan – a Testület töretlen gyakorlata szerint a mérlegelés akkor állja ki a jogszerűség próbáját, ha az megfelel az Rtv. 15. §-ában rögzített arányossági kritériumnak, tehát nem okoz olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A fentiekből kiindulva, a jogalap megléte önmagában nem teszi a rendőri intézkedést jogszerűvé. Amennyiben az arányosság követelménye nem érvényesül, úgy a megfelelő jogalap megléte mellett is jogszerűtlenné válik az intézkedés.

Az arányosság megítélésakor a Testületnek azt kellett figyelembe vennie, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető.

A Testület erre a kérdésre igenlő választ adott. A rendőrség az előállítás alkalmazásáról szóló jelentésben az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulatát, mint a szabálysértést felszólítás ellenére továbbfolytató személy előállítását jelölte meg. Tekintettel arra, hogy a Testület korábban megállapította, hogy a panaszos nem tett eleget a többszöri rendőri felszólításnak, sőt a panaszos úgy nyilatkozott mindegyik esetben, hogy nem kíván eleget tenni a rendőri felszólításnak, akár elő is állíthatják. A panaszos ezt a közlését a beadványában is leírta. A rendőrségi dokumentumok és a panaszosi állítás is megegyezik tekintetben, hogy a panaszos nem volt együttműködő az intézkedés során. A helyszínen tapasztalt panaszosi magatartás felvetette a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdésébe ütköző szabálysértés elkövetésének a gyanúját, amelynek a továbbfolytatását csak a panaszos előállításával lehetett megszakítani. Az előállítás emellett jogalapot adott a rendőrségnek a ruházátvizsgálás végrehajtására és szabálysértési feljelentés megtételére is a kapitányság épületében. Ezen célokat másként nem lehetett elérni, hanem csak a panaszos előállításával lehetett megvalósítani. A panaszos magatartására tekintettel, valamint figyelembe véve a jogszabályi előírásokat, amelyeket a rendőrségnek figyelembe kellett vennie a panaszos által kifejtett cselekmény következtében, a rendőrség rendelkezésére nem állt adott időben, adott helyen más, kevésbé jogkorlátozó eszköz arra, hogy a panaszos rábírja a szabálysértő magatartás abbahagyására és rábírja arra, hogy vesse alá magát a jogszerű rendőri intézkedésnek.

Az előállítást a Testület arányosnak találta, ezért kimondta, hogy az a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető jogát nem sértette.

c) A Testület a panaszos előállításának időtartama kapcsán az alábbi megállapításokat teszi.

A panaszost 2014. október 4-én 20 óra 45 perc és 24 óra között állították elő a BRFK * kerületi Rendőrkapitányságon. A panaszost 24 órakor bocsátották szabadon.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 óras (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 óras) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A rendelkezésre álló iratok alapján közelítő pontossággal rekonstruálható, hogy mi történt az előállítás időtartama alatt. A panaszost igazoltatták, felszólították ruházatátvizsgálásra, amelynek önként nem volt hajlandó eleget tenni, így az előállítása mellett döntöttek. Ezt követően testi kényszer segítségével megbilincseltek a kezeit hátra helyzetben, majd a kapitányságra szállították. A kapitányságon a panaszossal szemben végrehajtották az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján a ruházatátvizsgálást, kezeit előre helyzetbe bilincselték, majd kitöltötték a szükséges dokumentumokat. A panaszos végig meg akarta tudni a vele szemben intézkedő rendőrök nevét és azonosító számaikat, amelynek a rendőrök eleget tettek.

A rendőrség a panaszos személyi szabadságát összesen 3 óra 15 percen keresztül korlátozta, amely időtartam a Testület véleménye szerint túlzott, nem felel meg az Rtv. 15. §-ában foglalt követelményeknek. A Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben kifejtett cselekmények nem állnak arányban a személyi szabadság korlátozásának időtartamával, hiszen abban az esetben, hogy ha a rendőrség előállította a kapitányság épületébe a panaszost, és végre foganatosította a ruházatátvizsgálást, amely során egyébként a közrendre, közbiztonságra veszélyes eszköz, kábítószer, egyéb tiltott dolog, eszköz nem került elő akkor nem volt a továbbiakban indokolt a panaszos személyi szabadságának több mint három órán keresztül történő korlátozása. Ha a ruházatátvizsgálást foganatba vették, akkor a szükséges dokumentációk kitöltését követően a panaszost korábban is szabadon bocsáthatták volna. A Testület véleménye szerint a panaszossal szemben végrehajtott cselekményekre figyelemmel, a panaszos személyi szabadságát kb. 1, akár 1 óra 30 percen keresztül lett volna indokolt korlátozni, hiszen annyi érdemi cselekményt nem hajtottak végre a panaszossal szemben, amely több mint három órát vett volna igénybe. Erre figyelemmel a Testület a panaszos személyi szabadságának a sérelmét állapította meg az előállítás időtartama kapcsán, hiszen az nem felelt meg az Rtv. 15. §-ában foglalt követelményeknek, mert nem állt arányban a jogkorlátozás mértéke az elérni kívánt céllal.

A Testület az elvégzett vizsgálat alapján megállapította, hogy sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga az előállítás időtartama kapcsán.

3) A Testület ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a panaszossal szemben kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában alkalmaztak-e kényszerítő eszközöket.

a) A panaszossal szemben kifejtett testi kényszer vonatkozásában a Testület a következő álláspontra helyezkedett.

A panaszos beadványában elmondta, hogy semmilyen módon nem állt ellen a rendőri intézkedésnek, csupán a ruházatátvizsgálás foganatosításához nem járult hozzá. Nem is gondolta volna, hogy őt meg fogják bilincselni. A rendőrök a falhoz nyomták a fejét és kezeit hátra helyzetben megbilincseltek, a bilincset pedig még a kapitányság épületében is fennhagyták. Másnap azonban rosszul ébredt: hányingere volt, szédült, fáj a feje és egy

borsószem nagyságú pukli is keletkezett a homlokán, amelyet az intézkedés során nem tudott kitapintani figyelemmel arra, hogy meg volt bilincselve. Orvoshoz is elment, aki megállapította, hogy nincs súlyos sérülése, de ennek ellenére az intézkedés után még több napig rosszul volt.

A panaszossal szemben a rendőrség az Rtv. 47. § alapján alkalmazott testi kényszert annak érdekében, hogy megtörje a panaszos passzív ellenállását és, hogy meg tudják a kezeit bilincselni. A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszos a rendőri intézkedés során végig zavartan, agresszíven viselkedett, passzívan ellenállt a rendőrök felszólításainak, figyelmeztetéseknek. A testi kényszer előtt a rendőrség a jogszabály szerinti figyelmeztetést alkalmazta.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése értelmében a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

Az Rtv. 17. § (2) bekezdése alapján a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Rtv. 47. §-a a testi kényszer alkalmazására vonatkozóan rögzíti, hogy a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést alkalmazhat.

Jelen esetben a rendőrség testi kényszert azért alkalmazott, hogy felhelyezzék a bilincset. A rendelkezésre álló dokumentumok szerint kiderül, hogy azért alkalmaztak testi kényszert és későbbiekben bilincset is a panaszossal szemben, hogy előállítsák a rendőrkapitányságra. A Testület véleménye szerint bár a panaszos magatartása valóban zavart, ellenálló volt az intézkedés során, de az ellenállást csak annak kapcsán fejtette ki, hogy a rendőrség ne az utcán vizsgálja át a ruházatát. A rendőrség saját maga is kiemelte a rendelkezésre bocsájtott dokumentumokban, hogy a panaszos kilátásba helyezte azt, hogy nyugodtan előállíthatják, mert az utcán nem fogja magát alávetni a ruházatátvizsgálásnak. A panaszos ezt a beadványában is egyértelműen kifejtette, így megállapítható, hogy a panaszos a passzív, ellenálló magatartását annak kapcsán fejezte ki, hogy nem kívánja azt, hogy a rendőrök az utcán vizsgálják át a ruházatát. Így a rendőröknek, a fokozatosság és arányosság elvére tekintettel első sorban fel kellett volna szólítani arra a panaszost, hogy fáradjon velük a kapitányságra. Abban az esetben, ha ez a felszólítás eredménytelen lett volna, akkor kellett volna kilátásba helyezni a testi kényszer, majd annak sikertelensége esetén a bilincs alkalmazásának a lehetőségét. Mivel jelen esetben a rendőrök ezt nem tették meg, így a Testület véleménye szerint nem tartották be az arányosság és fokozatosság elvét, így sérült a panaszos emberi méltóságból levezethető testi integritáshoz fűződő alapvető joga.

A Testület jelen ponton azt is jelzi, hogy a testi kényszer alkalmazásának a lehetősége akkor nyílik meg a rendőrség oldalán, ha az intézkedés alá vont személyt felszólítják valamely cselekvés abbahagyására, vagy valamely cselekvés végzésére próbálják meg rábírní. Abban az esetben, ha a rendőri felszólításnak nem tesz eleget az intézkedés alá vont, akkor nyílik meg először a testi kényszer, majd a többi kényszerítő eszköz alkalmazásának a lehetősége. Jelen panaszügy kapcsán a panaszosnak még a lehetőséget sem adta meg a rendőrség, hogy velük fáradjon a kapitányság épületébe, arra nem szólították fel, hanem rögtön hátrafeszítették testi kényszer alkalmazásával a kezeit és megbilincseltek.

Így a fentiekben kifejtettekre tekintettel sérült a panaszos emberi méltóságból levezethető testi integritáshoz való joga.

b) A Testület ezt követően a panaszos bilincselését vizsgálta meg.

A panaszos beadványában elmondta, hogy semmilyen ellenállást nem tanúsított, nem volt agresszív és mégis hirtelen hátracsavarták a kezeit és megbilincseltek, amely bilincset a szabadon bocsátásáig, azaz 24 óráig rajta hagyták.

A rendőrség álláspontja szerint a panaszos agresszív viselkedését, passzív ellenállását másként nem lehetett megtörni csak bilincs alkalmazásával. Emellett tartani lehetett a panaszos támadására, hiszen az intézkedés során végig ellenségesen, agresszívesen viselkedett, így az Rtv. 48. § b) pontja alapján megbilincseltek: kezeit hátra helyzetben, majd a kapitányság területén előre helyzetbe átbilincseltek a kezeit. A panaszoson a bilincs 20 óra 45 perc és 24 óra között volt fent.

Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható.

Az Rtv. 48. §-a úgy rendelkezik, hogy a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A fentieket a Szolgálati Szabályzat 41. §-a tovább finomítja:

41. § (1) „Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt,

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,

- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése szerint az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

- a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,
- b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,
- c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrre, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A (3) bekezdés szerint pedig a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

- a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint
- b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontja szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől. A (7) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, fálnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartásra vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.

A rendőrség saját maga is ellentmondásba keveredik annak kapcsán, hogy a bilincset ellenszegülés megtörése érdekében, vagy támadás megakadályozása érdekében alkalmazták. Figyelemmel arra, hogy a bilincset, fokozatban megelőző testi kényszer kifejtése kapcsán a Testület megállapította a panaszos emberi méltóságból levezethető testi integritáshoz fűződő alapvető jogának a sérelmét, így a bilincs alkalmazása kapcsán sem határozhatott másként. Jelen pontnál jelzi azt is, hogy a támadás potenciális veszélyére hivatkozás önmagában nem teszi jogszerűvé a bilincskalkalmazást, kell lennie olyan momentumnak, amelyből a támadó magatartás kikövetkeztethető, azaz fenn kell állnia a közeli veszélynek.

A fentiekben kifejtettek kapcsán a Testület álláspontja szerint a rendőrségnek nem volt meg a kellő jogszabályi felhatalmazása a panaszos bilincseléséhez, így a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelmét állapította meg.

A Testület jelen ponton jelzi, hogy a bilincselés módját és időtartamát a továbbiakban nem vizsgálta meg, hiszen a jogalap hiánya önmagában jogellenessé teszi a bilincs alkalmazását.

c) A panaszos sérelmezte, hogy nem tudta, hogy miért fejtettek ki vele szemben testi kényszert és, hogy miért bilincselték meg. Többször kérdezte, hogy ezt a rendőrök milyen jogalappal teszik, de arra egyszer sem válaszoltak neki. Elmondta, hogy nagyon meglepődött és megijedt, amikor a rendőrök megbilincselték, folyamatosan segítséget is kért.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszost kellő mértékben, a releváns jogszabályi előírásoknak megfelelően tájékoztatták arról, hogy meg fogják bilincselni. A rendőrség emellett eleget tett a kényszerítő eszköz alkalmazása előtti figyelmeztetési kötelezettségének is.

Az Rtv. 61. § (1) bekezdése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet - ha az eset körülményei lehetővé teszik - előzetesen figyelmeztetni kell.

A Szolgálati Szabályzat 5. § (3) bekezdése alapján, ha az intézkedés alá vont a rendőr felszólításának nem tesz eleget, az intézkedő rendőr „A törvény nevében!” felszólítással figyelmezteti, hogy szigorúbban lép fel.

A Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdés a) pontja szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint ezt egészíti ki a b) pont, vagyis további követelményként határozza meg a Szolgálati Szabályzat, hogy a figyelmeztetésnek arra is ki kell terjednie, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

Jelen esetben a panaszos által kifogásolt figyelmeztetés hiányát a rendőrség egybehangzóan cáfolta, hiszen álláspontjuk szerint megtörtént a figyelmeztetés. A két tényelődás közötti ellentmondást a Testület a rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyítási eszköze és a birtokában lévő csekély számú bizonyíték miatt nem tudta feloldani, így nem tudott megállapítani egy olyan történeti tényállást, amely alapján a panaszos kifogását megvizsgálhatta volna. Emiatt a Testület úgy foglalt állást, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozó figyelmeztetés kapcsán a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

A Testület álláspontja szerint a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelme nem megállapítható a kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó figyelmeztetés tekintetében.

d) A panaszos sérelmezte, hogy amikor megbilincselték, akkor a rendőrök a jogszabályi kereteken túlléptek és felhatalmazáson túli erőszakot fejtettek ki vele szemben, hiszen amikor másnap felkelt, akkor hányingere volt, fájt a feje, szédült, sőt a homlokán egy borsószem nagyságú dudor is volt. Ezt az intézkedés napján azért nem tudta kitapintani, mert a kezei végig bilincsből voltak. A panaszos rögtön elment orvoshoz, aki megvizsgálta és megállapította, hogy valóban van egy kisebb dudor a fején, de egyébként nincs semmiféle fizikális panasza, nincs törése; így erre tekintettel javasolt a pihentetés és bő folyadék bevitel.

A rendőrség egybehangzóan tagadta a panaszos állításának valóság alapját, hiszen elmondták, hogy az intézkedés során nem sérült meg, sőt a panaszos az intézkedésről kiállított dokumentumokban aláírásával hitelesítetten kijelentette, hogy az intézkedés során nem keletkezett sérülése.

Töretlen gyakorlatának megfelelően a Testület eljárását kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatta le – a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakította ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálta volna.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbször nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során ezért a Testület a panaszos és az érintett rendőrök nyilatkozatára támaszkodhatott, valamint a panaszos által becsatolt ambuláns lapra. Habár a nyilatkozatok egymásnak ellentmondanak, a panaszos által becsatolt orvosi dokumentáció azonban a rendőrség álláspontját erősíti meg, hiszen a panaszosnak kisebb, felületi sérülése keletkezhetett a rendőri intézkedés során, de a sérülés mértéke nem olyan fokú, amely túlzott erőszak kifejtésére utalna. Így erre tekintettel a Testület nem találta megalapozottnak a panaszos állítását a túlzott rendőri fellépés tekintetében, így a Testület úgy határozott, hogy nem sérült a panaszos emberi méltóságából levezethető testi integritáshoz fűződő alapvető joga, hiszen a rendőrök nem fejtettek ki vele szemben felhatalmazáson túli erőszakot.

Így erre tekintettel nem sérült a panaszos emberi méltóságából levezethető testi integritáshoz fűződő alapvető joga.

4) A panaszos sérelmezte a rendőrök szolgálati fellépését.

a) A panaszos kifogásolta, hogy a rendőrök nem mutatkoztak be neki, nem közölték vele az intézkedés okát és célját. A panaszos elmondta, hogy többszöri kérése ellenére sem közölték vele a rendőrök a nevüket és azonosító számukat, pedig azok még azt is tudták a panaszosról – az igazoltatását követően –, hogy hol lakik, így erre figyelemmel elvárható lett volna az, hogy a rendőrök is igazolják magukat.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszossal szemben intézkedő két rendőr közölte nevét és azonosító számát, valamint az intézkedés okát és célját is.

Az Rtv. 20. § szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és

célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni. Ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Szolgálati Szabályzat 5. §-a tovább részletezi. A jogszabályhely értelmében az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszagnak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. Ez a közlés akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

Jelen esetben megállapítható, hogy a panaszos tisztában volt a vele szemben intézkedő két rendőr nevével, sőt egyikük azonosító számát is tudta, amelyet a Testület rendelkezésére bocsátott az iratokban, valamint azok hátulján is rögzített. Az egyik rendőr vonatkozásában csak az első számjegyet jegyezte meg az azonosítószámából. Azonban a bemutatkozási kötelezettség teljesítésének a módja és ideje tekintetében ellentmondás tapasztalható a panaszos és a rendőrség által előadottakban. Emellett szintén ellentmondást tapasztalt a Testület az intézkedés okának és céljának a közlése kapcsán is. A tapasztalt ellentmondásokat a Testület, a rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyíték és bizonyítási eszköz birtokában nem tudta feloldani, így nem tudott egy olyan tényállást megállapítani, amely alapján megvizsgálhatta volna a panaszos kifogását, így erre tekintettel úgy határozott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

A fentiekben kifejtettek szerint a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

b) A panaszos emellett kifogásolta azt is, ahogyan a rendőrök vele szemben az intézkedés során kommunikáltak, hiszen becsületének csorbítására alkalmas kifejezéseket használtak vele szemben, lekezelően kommunikáltak vele.

A rendőrség cáfolta a panaszos által előadottakat, hiszen egybehangzóan elmondta, hogy a panaszossal szemben kulturáltan, az európai magatartási szabályok szerint, higgadt, nyugodt hangnemben kommunikáltak, amely kommunikáció kellőképpen határozott volt, figyelemmel arra, hogy a panaszos zavartan viselkedett, nem volt nyugodt a rendőri intézkedés során. A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszos volt az, aki nem ütött meg velük szemben kulturált hangnemet, az intézkedés során végig kiabált, elégedetlenkedett.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezeten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezeten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Jelen panaszosi kifogás kapcsán szintén ellentétben áll egymással a rendőrség és a panaszos állítása, hiszen amíg a panaszos kifogásolta a rendőrök által használt hangnemet, addig a rendőrök ezen állítás valóság alapját kifejezetten cáfolták, sőt elmondták, hogy a panaszos volt az, aki végig kiabált és nem ütött meg velük szemben kulturált hangnemet. A két álláspont között feszülő ellentmondást a Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok és bizonyítási eszközök korlátozott volta miatt feloldani nem tudta, így álláspontja szerint a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

Tekintettel arra, hogy az intézkedő rendőrök hangneme tekintetében a panaszosi állítás és a rendőri jelentések egymásnak ellentmondanak, és ezen ellentmondásokat a Testület feloldani nem tudta, így a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

IV.

A Testület úgy ítélte meg, hogy kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában kezdeményezték a rendőrök a panaszossal szemben intézkedést, így erre tekintettel a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga nem sérült. A panaszos előállítása kapcsán a Testület úgy határozott, hogy azt a rendőrség kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában foganatosította, így az jogszerű volt, ezért nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga. Az előállítás megfelelt az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányosság követelményének, így etekintetben sem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga. Az előállítás időtartama azonban nem állta ki az arányosság próbáját, így emiatt a Testület a panaszos személyi szabadsághoz való jogának a sérelmét állapította meg. A panaszossal szemben alkalmazott testi kényszernek nem volt meg a jogalapja, így emiatt sérült a panaszos emberi méltóságból levezethető testi integritáshoz való joga. A panaszos bilincselése kapcsán a Testület a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelmét mondta ki. A kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó figyelmeztetés kapcsán a Testület nem tudta feloldani a panaszos és a rendőrség által előadottakban felmerült ellentmondást, így álláspontja szerint a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelme nem megállapítható. A felhatalmazáson túli erőszakra vonatkozó panaszosi kifogást megalapozatlannak találta a Testület, így nem sérült a panaszos emberi méltóságból levezethető testi integritáshoz fűződő alapvető joga. A rendőrség szolgálati fellépésére vonatkozó kifogások tekintetében a Testület úgy határozott, hogy egyrészt a rendőrök bemutatkozására és az intézkedés okának, valamint céljának közlése kapcsán a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelme nem megállapítható a tapasztalt, feloldhatatlan ellentmondásokra tekintettel; míg ugyancsak ezen ok kapcsán a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható a rendőrök által használt hangnem tekintetében.

A Testület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2015. március 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag